GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḑI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĖ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 52. Mercurĭ 6 (18) Martie 1885.

Brașovŭ, 5 (17) Martie 1885.

....Totŭ ce este mare și sublimŭ, totŭ ce în viața omului este frumosŭ și demnŭ de năsuințele lui, iubire, onóre și patriotismŭ, nu s'au oglindatŭ óre aceste totdéuna în sufletulŭ junimei, a cărei inimă plină de entusiasmŭ și încă neturburată de amărăciunea vieței este capabilă de-a cuprinde idealulŭ în deplina sa mărime și de a și-lŭ însuși?

Junimea, puterea și speranța, flórea și viitorulŭ națiunei aduce jertfe marelui geniu a'lŭ iubirei de patriă; reamintindu-șĭ pe marii anteluptătorĭ ai libertății naționale, pe eroii și martirii acestei libertățĭ, ea întăresce sêmțulŭ iubirei de patriă nu numai în peptulŭ ei ci și în inima poporului, deșteptândŭ consciința îmbucurătóre, că o națiune și o țéră, care posede o asemenea junime, va înaintá puternicŭ pe cărarea spinósă dar gloriósă a desvoltărei sale . . .

Și tocmai acésta dă serbărei nóstre unŭ caracterŭ cu totulŭ esceptionalŭ. Festivitățile naționale ale tuturorŭ celorlalte popóre au unŭ timbru órecare oficialŭ. Ele emană dela cei ce au puterea în mână și poporulŭ nu ia parte la ele decâtŭ numai într'o měsură cu totulŭ neînsemnată; dar sĕrbătórea nóstră națională a ieșitŭ chiar din inima poporului; ea n'a fostŭ inaugurată prin mersulŭ lărmuitorŭ alŭ bataliónelorŭ, nu prin sunetulŭ tobelorŭ și bubuitulŭ tunurilorŭ. Junimea singură a luatŭ în mâna ei esecutarea esterióră a acestei festivitățĭ și o esecută într'unŭ modŭ înălțătorŭ de inimă și cu modestiă . . .

Câteva discursurĭ și esclamărĭ entusiaste, asta a fostŭ totulŭ. Dar în aceste discursurĭ se esprimă tótă dorința și speranța națiunei; în aceste esclamărĭ fiii patriei i se dedică ei pentru totdéuna; acésta este ce dă sĕrbătórei nóstre naționale unŭ caracterŭ cu totulŭ specificŭ și care trebue sĕ deștepte în fiecare dintre cei ce au fostŭ martorĭ acestorŭ sentimente, idea, că o națiune, care posede o asemenea junime, junime care serbéză asemenĭ festivitățĭ, póte sĕ privéscă liniștitŭ în fața tuturorŭ viscolelorŭ ce viitorulŭ le-ar ascunde în sinulŭ sĕu, fiindŭ sigură că le va înfrunta totŭ așa de fericitŭ precum a înfruntatŭ viscolele trecute.

Și acéstă consciință este, care dă festivității nóstre ce apare atâtŭ de simplă și modestă, unŭ timbru atâtŭ de popularŭ față cu tóte păturile poporului și care face dintr'ênsa o adevĕrată manifestațiune națională....

Voimŭ se vorbimŭ de junimea nóstră română, și totușĭ cuvintele de mai susŭ nu suntŭ ale nóstre, ci sunt împrumutate dintr'unŭ ḑiarŭ unguresců; care astfelŭ vorbesce despre serbarea dela 15 Martie.

Cetițĭ încă odată și vedețĭ cum își scie prețui junimea maghiară eroii și martirii națiunei sale.

Și óre noi Românii, noi urgisiții și desmoșteniții sĕ nu ne bucurămŭ când vedemŭ, că în inima junimei nóstre arde cu flacără puternică foculŭ adevĕratei iubirĭ de patriă și alŭ recunoscinței pentru cei ce s'au luptatŭ ca poporulŭ sĕ fie liberŭ și fericitŭ?

Cei ce în orbia lorŭ și în lipsa sêmțului nobilŭ pentru ceea ce este mare și frumosŭ, pentru iubire, onóre și patriotismŭ, vorbescŭ numai de nisce „demonstrațiunĭ nefolositóre," și de nisce „pașĭ nesocotițĭ" nu potŭ înțelege năsuințele spre libertate ale unei națiunĭ, nu luptele și aspirațiunile ei. Aceștĭ ómenĭ sunt morțĭ pentru viața spirituală a poporului, ei mai trăiescŭ numai pentru pântecele lorŭ. Dela asemenĭ ființe națiunea nu póte aștepta nicĭ unŭ ajutorŭ în aceste vremurĭ de restriște și de prigonire.

Mulțumimŭ cerului, că junimea nóstră nu este infectată de cinismulŭ celorŭ ce nu mai au nicĭ unŭ sfântŭ. Mulțumimŭ lui Dumneḑeu, că inima ei a rĕmasŭ curată și capabilă de-a cuprinde marile idealurĭ de libertate și de cultură națională.

Junimei române avemŭ sĕ-i mulțumimŭ în prima liniă, că amŭ pututŭ aduce tributulŭ nostru de recunoscință celorŭ carĭ au muritŭ acum o sută de anĭ pentru libertatea poporului românŭ.

Dar, ḑice înalta poruncă, este unŭ lucru *nepatrioticŭ* de a serba memoria lui Horia și Cloșca.

Se'nțelege, Horia și Cloșca au fostŭ iobagĭ și s'au luptatŭ pentru liberarea iobagilorŭ, carĭ erau legațĭ de gliă și acestĭ iobagĭ după legile de atuncĭ n'avéu patriă. Patriă avéu numai tiranii lorŭ, carĭ îi maltratau și-i esploatau ca pe nisce vite.

Dar dacă clienții lui Horia n'au avutŭ patriă la 1785, sĕ n'aibă patriă nicĭ urmașii lui la 1885?

Așa pretindŭ celŭ puținŭ aceia, cari au datŭ poruncă Archiereilorŭ noștri ca sĕ oprĕscă parastasele. Așa trebue sĕ fie, dacă nu ni se iértă nicĭ a ne rugá pentru sufletele martirilorŭ din veaculŭ trecutŭ.

Horia și Cloșca n'aveau patriă, dar n'avemŭ nicĭ noi urmașii lorŭ patriă. Acésta ne este secuestrată de cătră miniștrii maghiarĭ, cari ne declară pe fiecare ḑi prin graiu și în scrisŭ că numai a lorŭ este patria.

Lucru amarŭ și durerosŭ! Dar, în adevĕrŭ ni se spune necurmatŭ, că n'avemŭ patriă și dacă n'avemŭ patriă, nu putemŭ avé nicĭ libertate individuală, suntemŭ și aḑĭ iobagii acelui poporŭ, care își arógă monopolulŭ peste patriă.

Dar martorŭ ne e Domnulŭ, că robĭ fără patriă nu voimŭ sĕ mai fimŭ!

Amŭ robitŭ destulŭ în veacurile trecute, amŭ muncitŭ destulŭ pentru alțiĭ, carĭ ne rĕsplăteau munca cu biciulŭ.

Acum *voimŭ sĕ avemŭ și noi aicĭ patriă, voimŭ sĕ fimŭ și noi liberĭ și sĕ ne bucurămŭ de ródele ostenelelorŭ nóstre!*

De aceea suntemŭ mândri pe sentimentele sublime, ce le-a manifestatŭ junimea română și cu inima plină de veselie și de speranță depunemŭ pe fruntea ei o dulce sărutare!

Țipĕtulŭ șoviniștilorŭ maghiarĭ.

„Pesti Naplo" de Vinerĭ publică unŭ articulŭ de fondŭ asupra „reuniunei de cultură" maghiare, ce este în ajunŭ a se înființa în Clușiu. Foile din Clușiu reproducŭ acestŭ articulŭ, pe care îlŭ numescŭ „frumosŭ." Noi vomŭ reproduce din acestŭ articulŭ ca probă următórea întroducere caracteristică:

»Maghiarii — scrie »Pesti Naplo« — se pregătescŭ în Ardélŭ pentru propria apĕrare (sic!) fiindŭ strîmtorațĭ de agitațiunea daco-română, care tinde a distruge Ungaria și a înghițĭ Ardélulŭ. Periculŭ este mare în Ardélŭ. Incungiuratŭ fiindŭ de Românĭ, elŭ este așeḑatŭ ca o cetate și în interiorulŭ lui se nutresce ura și cérta în contra Maghiarimei și a dulcei patrie.

Diplomația nóstră scurtŭ vĕḑĕtóre a lăsatŭ ca periculŭ sĕ ia dimensiunĭ uriașe; fără a se gândi la efectulŭ, ce-lŭ va avea regalitatea română asupra supușilorŭ românĭ și regalității maghiare, ea însășĭ a ajutatŭ de a face sĕ créscă marĭ planurile române. Acelora, carĭ aspiră la libertatea română, nu le trebue libertate maghiară, și domnirea maghiară apare nesuferită înaintea acelora, carĭ dorescŭ a stabili în loculŭ ei o domniă română. Și pentru că Ungaria este a națiunei maghiare, lorŭ nu le trebue Ungariă, și se rĕscólă în contra ei pe față și în secretŭ, pe cale legală și nelegală, și nu le pasă nicĭ de datoria cetățenéscă, care pretinde iubirea de patriă și credință cătră regele ei, nicĭ de pacea internă, care face egală pe ómenĭ în viață și desvóltă a lorŭ cultură; ei preocupațĭ de passiune dărîmă ceea ce au ziditŭ vécurile, și pregătescŭ lupta socială și de rassă, anunțându-o și glorificându-o. Așa de mare este ura ce arde în sufletulŭ lorŭ, încâtŭ sĕrbătorescŭ ca pe eroi pe Horia și Cloșca, nisce conducĕtorĭ tâlharĭ ai unei rĕscóle de țĕranĭ, carĭ au ucisŭ pe domnĭ, pentru că acești domnĭ ucișĭ au fostŭ Maghiarĭ. Ei prin acésta tradéză, că idealulŭ lorŭ politicŭ nu este altulŭ decâtŭ érășĭ unŭ rĕsboiu civilŭ pentru esterminarea Maghiarilorŭ. Și de aceea aștéptă ei ajutorulŭ României și pe Rușĭ, în locŭ de a căutá alianța României cu Ungaria în contra planurilorŭ cuceritóre ale panslavismului și ale Rusiei. Va veni unŭ timpŭ, când Românilorŭ le va părĕ rĕu amarnicŭ, că n'au trăitŭ în pace și nu s'au aliatŭ cu Maghiarii.«

După aceste miserabile și rĕutăcióse espectorărĭ fóia maghiară pledéză cu focŭ pentru idea înființărei reuniunei de cultură maghiare în Ardélŭ, esclamândŭ că societatea maghiară din Ardélŭ se ridică spre a apĕrá statulŭ. In contra cui sĕ-lŭ apere? In contra Românilorŭ, pe carĭ solgăbirĕii nu-i mai lasă acum nicĭ a se rugá lui Dumneḑeu în sfânta biserică, în pace și în liniște! Ce amară ironiă a sorții!

Ce voimŭ?

Sub acestŭ titlu „Ellenzék" dela 11 Martie, care publică statutele reuniunei de maghiarisare din Clușiu, scrie unŭ articulŭ de fondŭ, în care nu viséză decâtŭ dacoromânismŭ și pangermanismŭ. După ce arată că reuniunea de maghiarisare își propune sĕ desvólte »patriotismulŭ« în părțile ardelene »prin cultură în direcțiune națională maghiară,« ḑice:

„Direcțiunea, scopulŭ, nisuințele reuniunei suntŭ clare și precise. Aceia carĭ au vĕḑutŭ influința vătămătóre a fanaticilorŭ naționalitățilorŭ; carĭ au vĕḑutŭ disparițiunea maghiarismului ardelénŭ; carĭ au vĕḑutŭ cum gravitândŭ în afară agitatorii sașĭ și românĭ în pressă, în viața privată și socială, în scólă și în biserică, înveninéză inima, sufletele a sute de mii de ómenĭ ai patriei comune, cum îi crescŭ de dușmanĭ de mórte ai vechei lorŭ patriă de o miă de anĭ, cum propovĕduescŭ în scólă, în pressă, în viața publică și privată decădința și nimicirea vieții de statŭ unguresců; — aceea au recunoscutŭ de multŭ problema adevĕrațiilorŭ patriotĭ, d'a înlătura acestŭ nihilismŭ mai periculosŭ decâtŭ celŭ cu dinamită.

»Nu mai putemŭ permite sĕ fiă crescuțĭ Românii și Sașii ca dușmanĭ ai acestei patrie de cătră acei fanaticĭ și rĕuvoitorĭ agitatorĭ ai naționalitățilorŭ, cari viséză de Dacoromânia și de marea patriă germană, cari prin charte, ce înfățișéză Ardélulŭ, Bucovina, România și o parte a patriei unguresci de dincolo de Muntele Craiului ca părțĭ ale unui mare imperiu românŭ, prin cărțĭ de geografiă și altele, prin falsificarea istoriei caută sĕ sădéscă în inima compatrioților nostri nemaghiarĭ convingerea și nisuința, că părțile Ungariei locuite de Ro-

mânî nu suntŭ părţî constitutive ale statului ungarŭ, ci provincii ale unei marî Românie, că poporulŭ românŭ trebue sĕ unéscă aceste provincii.

„Ei bine, în contra astorfelŭ de învĕţăturî şi cărţî, încontra unei astfelŭ de direcţiunî şi nisuinţe, reuniunea de cultură maghiară va păşi cu armele iubirei de patriă.«

Mărturisimŭ că n'ar puté fi o mai mare fericire pentru patria acésta, decâtŭ dacă institutulŭ de alienaţî din Sibiu s'ar transfera câtŭ mai curêndŭ la Cluşiu, unde fanaticii dela foile maghiare 'şi-au perdutŭ — nenorociţii — cu totulŭ mintea!

—o—

Vocî române.

Prigonirile, la care suntemŭ espuşî din partea Maghiarilorŭ vedemŭ, spre mângâerea nóstră, că suntŭ urmărite cu atenţiune de fraţii noştri din România şi că suntŭ atinşî şi ei de durerea ce ni se căşunéză. Intrarea gendarmilorŭ prin bisericî cu ocasiunea serbării parastaselorŭ întru pomenirea martirilorŭ noştri şi călcarea librăriei din Năseudŭ, face pe „Naţiunea“ sĕ scrie următórele:

»De câtă-va vreme, sferele conducĕtóre unguresci, fie prin organele administraţiunei, fie prin acelea ale presei lorŭ, caută a face sĕ se lăţéscă printre Ungurî ideea că Românii suntŭ gata a se resculá spre recâştigarea unorŭ drepturî pe carî au grijă a le desemná ca absurde, ca lipsite de orî ce temeiu. Daco-Românismulŭ este gogoriţa cu care fie-care patriotŭ descendinte alŭ lui Arpad voiesce sĕ sperie pe connaţionalii lui, pentru a justifica orî ce mĕsurî arbitrare împotriva Românilorŭ. O carte în care vitejia armatei române din ultimulŭ rĕsboiu este arĕtată cu culorî câtŭ de palide, e numai de câtŭ considerată de vecinii noştri ca o provocare la rĕscólă, ca o îmbărbătare la luptă împotriva stăpânitorilorŭ ţĕrei; unŭ ḑiarŭ în care se descriu instituţiunile din România liberă, în care se zugrăvesce fraţilorŭ de peste munţî starea celorŭ de dincoace de Carpaţî, e privitŭ ca trădătorŭ alŭ patriei ungare, tradusŭ înaintea justiţiei, persecutatŭ în tóte chipurile. Când, mai departe, Românulŭ, în durerea lui, vrea sĕ-şî mai mângăe sufletulŭ cu serbarea amintirei unorŭ martirî carî s'au luptatŭ, într'o vreme, pentru liberarea lui, gendarmii primescŭ ordine a opri pe preoţî de a întrá în bisericî pentru a-şî face datoria, armata e ţinută gata pentru a trimite plumbulŭ în carnea acelora ce vorŭ îndrăsní a se împotriví. Intr'unŭ cuvêntŭ, nu e vorbă care sĕ nu sune tocmai dulce la aspra urechiă a Ungurilorŭ, fără ca ea sĕ nu fie înregistrată în cartea négră, transmisă la Pesta, de unde fulgerile suntŭ pornite.«

După acésta vorbesce de casulŭ călcărei librăriei din Năsĕudŭ şi ḑice cu privire la confiscarea »istoriei Revoluţiunei lui Horia«:

»Acestŭ opŭ printr'unŭ ordinŭ ministerialŭ din Pesta obţinuse dreptulŭ de a ajunge în mânile cititorilorŭ din Ungaria şi Transilvania după ce fusese opritŭ câtăva vremă la graniţe. Dacă asemenea cărţî suntŭ confiscate de vecinii noştri ca provocătóre la ură, ca aţiţătóre la rĕscólă, ce trebue sĕ fiă cu altele, cari nu se bucură de ó asemenea favóre?

„Nu voimŭ sĕ vorbimŭ aci de ḑiarele din România, căcî ele de multŭ în cea mai mare parte, suntŭ cu desĕvêrşire oprite de a ajunge în „fericita« ţéră ungurĕscă. Libertatea de limbagiu şi de idei ce se manifestă în ele e considerată ca periculósă şi contagiósă de vecinii noştri, şi ca celŭ mai bunŭ mijlocŭ preventivŭ pentru a feri populaţiunile de acolo de a se molipsi de acéstă bólă s'a găsitŭ complecta prohibiţiune a trecerei frontariilorŭ. De acésta nu ne plângemŭ; liberî sunt cei din Pesta a lua mĕsurî contra presei din România, deşi ḑiarele lorŭ, carî se întrecŭ a ne presinta unele mai multŭ decâtŭ altele ca unŭ poporŭ sĕlbaticŭ, incapabilŭ de cultură şi de civilisaţiune, sunt lăsate în plină libertate de guvernulŭ nostru a se rĕsfăţa pe mesele tuturorŭ acelorŭ carî voiescŭ sĕ-le citéscă. Avemŭ însĕ datoria, impusă nouĕ de vocea sângelui sĕ ne ridicămŭ vocea când vedemŭ că fraţî d'ai noştri sunt lipsiţî de nutrimentulŭ minţei şi inimei lorŭ, şi dacă nu putemŭ, pentru unŭ momentŭ, face altfelŭ, celŭ puţinŭ sĕ le spunemŭ că aicî în România liberă, ei nu sunt uitaţî.«

—o—

Din Reichstagulŭ germanŭ.

In şedinţa dela 14 Martie n. a Reichstagului germanŭ, Richter, luândŭ cuvêntulŭ în desbaterea asupra vapórelorŭ de poşte, combătu proiectulŭ din tóte punctele de vedere. Comunicaţiunea cu coloniile e nespusŭ de mică în asemĕnare cu esportulŭ totalŭ germanŭ, care se sue la 1000 milióne mărcî. Cancelarulŭ cu conservatorii se gândescŭ la lucrurî de nimica, ér despre o vătămare a esportului prin politica economică a cancelarului nu audŭ bucurosŭ. Dér acestea nu suntŭ nimicŭ pe lângă pagubele ce ameninţă pe Germania proiectulŭ tarifului austriacŭ, provocatŭ de politica vamală germanŭ. Restricţiunile vamale din partea Germaniei nu suntŭ de natură a promova amiciţia cu Austria. Poporulŭ germanŭ a cerutŭ nu numai unitate, ci şi libertate, nu numai unŭ împĕratŭ germanŭ, ci pe lângă elŭ şi unŭ Reichstag germanŭ, pentru ca şi naţiunea sĕ ia parte decisivă la desvoltarea ei.

Cancelarulŭ germanŭ prinţulŭ Bismarck, rĕspunḑêndŭ lui Richter, ḑise că acesta l'a făcutŭ érăşi responsabilŭ de tóte relele. De 40 de anî e obicinuitŭ a auḑi pe domnii vorbindŭ în numele poporului. »Poporŭ suntemŭ toţî. Oratorii oposiţiunei accentuéză totdéuna numai legătura dintre subvenţiunea vapórelorŭ cu coloniele. E o rătăcire a ḑice că subvenţiunea vapórelorŭ n'ar avea de scopŭ altceva, decâtŭ o legătură cu Camerun şi Noua Guineă. Deputatulŭ Richter ḑice, că raporturile nóstre comerciale cu Austria ar fi multŭ mai importante decâtŭ coloniele nóstre. Asta n'a contestat'o nimenea. Dar motivele acestui proiectŭ arată cu tóte acestea, că industriaşii cislatainicî, carî cerŭ a fi protegiaţî, întrebuinţéză proiectulŭ vamalŭ germanŭ ca pretextŭ. Dar prin acésta sunt vătămaţî numai economii translaitanicî, póte ceva mai puţinŭ, chiar dáca ei arŭ introduce o vamă protectóre. Prin concurenţa rusă şi română se apasă Ungaria mai multŭ decâtŭ prin proiectulŭ germanŭ. De multŭ mĕ gândescŭ sĕ creezŭ prin vr'o întocmire pragmatică unŭ felŭ de alianţă vamală şi comercială şi astfelŭ se umplu lacuna din 1866. Dar esaminândŭ lucrulŭ mai deaprópe s'a găsitŭ, că în raporturile asutro-ungare esistă fórte marî greutăţî şi că guvernulŭ d'acolo n'ar fi sigurŭ de consêmţĕmêntulŭ corpurilorŭ lorŭ legiuitóre. Inţelegerea cu Anglia ar fi fostŭ póte şi mai uşóră şi mai avantagiósă, dacă Richter n'ar fi făcutŭ aci o declarare care a slăbitŭ posiţiunea nóstră faţă cu Anglia!» (Richter a vorbitŭ, cum se scie, despre înrudirea dinastică şi istorică cu Anglia).

Cancelarulŭ continuă apoi a vorbi în contra lui Windhorst, care a ḑisŭ că Germania stă în mare focŭ cu Anglia. Elŭ, cancelarulŭ, nu vede nicî fumŭ nicî flacără. Incordarea cu Anglia s'a înlăturatŭ totalŭ. A se esprimá mereu îndoiala în esistenţa păcii, este tactica tuturorŭ partidelorŭ care numai prin rĕsboiu şi prin téma de rĕsboiu potŭ câştigă. „Avemŭ în imperiu fracţiunŭ, alŭ cărorŭ idealŭ numai printr'unŭ rĕsboiu, şi anume nenorocosŭ pentru Germania, ar fi sĕ se realiseze. Restabilirea Poloniei, Şlesvigului, regatului Hanovera, retrocedarea Alsaţiei-Lotaringiei suntŭ numai atuncî posibile, când după o perdere Germania ar fi sdrobită. D. Windhorst póte sĕ se gândéscă a sgudui pacea cu astfel de îndoelî. Amintirea de 1866, după Windhorst, are sĕ turbure unitatea nóstră! In fiecare din seculii mai noui a fostŭ vre-unŭ rĕsboiu germanŭ, care a îndreptatŭ corectŭ césornicului normalŭ germanŭ pentru o sută de anî. Ceea ce mĕ mângăe este avêntulŭ tinerimei academice germane, care a crescutŭ şi a studiatŭ nu ca noi în 1847 şi 1848, ci sub impresiunea dela 1870. Acésta se va uita îndĕrĕtŭ cu dispreţŭ la certele nóstre. Până acum amŭ purtatŭ numai rĕsbóie norocóse.«

—o—

O voce asupra denunţării convenţiei austro-române.

Câtă preponderanţă şi-a câştigatŭ Ungaria în politica internă şi esternă a monarchiei austro-ungare, ni-o spune fóia vieneză „Deutsche Zeitung“ în următorulŭ articlu, în care se ocupă de denunţarea convenţiunei cu România şi în cate arată rĕulŭ ce resultă pentru monarchiă din acea preponderanţă ungurĕscă:

„Din ce puncte de vedere au denunţatŭ cei din Bucurescî convenţiunea nu e greu de a ne explica. România nu e unŭ Statŭ industrialŭ, ci o ţéră eminaminte agricolă. Poporaţiunea ei, ca şi orî care naţiune ce-şî ia unŭ avêntŭ politicŭ pe terĕmulŭ muncii naţionale, nu se mulţumesce numai cu producţiunî agricole. Ea doresce a mai adăoga la independinţa politică şi independinţa economică şi ţifrele statistice, care arată colosalulŭ importŭ alŭ articolelorŭ nóstre industriale, a aprinsŭ egoismulŭ naţionalŭ alŭ patrioţilorŭ din Bucurescî. Cu tóte acestea interesulŭ celŭ mare alŭ Românilorŭ zace în esportulŭ productelorŭ agricole. Tocmai acestŭ interesŭ nu-lŭ mai găsescŭ Româniî destulŭ de ocrotitŭ prin numita convenţiune. România prin convenţiune a speratŭ a-şî asigura esportulŭ de vite şi cereale. Dar Austro-Ungaria prin desele epizotii ce bântue în România a fostŭ nevoită a închide graniţele atâtŭ pentru vitele din Moldova şi Valachia, cât şi pentru cele din Rusia.

»România basându-se pe convenţiunea comercială, a reclamatŭ, a protestatŭ şi a ameninţatŭ chiar cu represalii. Tóte acestea însĕ au rĕmasŭ şi au trebuitŭ sĕ remăie fără resultatŭ, pentru că Austria trebuia sĕ aibă în vedere nu numai cultura sa de vite, dar chiar şi aceea ca ţĕrile din occidentŭ sĕ nu-i închidă şi ei graniţele.

»In aceea ce privesce esportulŭ cerealelorŭ, România prin convenţiune a obţinutŭ scutirea de vamă a cerealelorŭ sale la importarea lorŭ în Austro-Ungaria.

»La începutŭ Românii nu puneau prea mare preţŭ pe scutirea de vamă a cerealelorŭ lorŭ, fiind-că în acei anî în genere nu esistau în Austro-Ungaria taxe vamale asupra cerealelorŭ, dér după introducerea tacselorŭ la anulŭ 1883 au esportatŭ în Austro-Ungaria cereale în sumă de 26 milióne fl. şi acéstă sumă e fórte considerabilă, de óre ce ea presintă 75 procente care revinŭ asupra Austro-Ungariei din totalulŭ esportŭ alŭ României. Chiar din acestŭ punctŭ de vedere privesce România cu îngrijire pentru viitorŭ. Francia şi Germania urcă vămile asupra cerealelorŭ şi Austro-Ungaria încă se pregătesce a le urma esemplulŭ. Incetarea scutirii de vamă a cerealelorŭ române forméză astăḑî unŭ punctŭ principalŭ în programa politicei comerciale a Ungariei.

„In acéstă cestiune însĕ e vĕditŭ, că Austria n'are interesŭ comunŭ cu Ungaria. Pentru Ungaria, România e unŭ concurentŭ agricolŭ, pe câtă vreme pentru Austria e unŭ importantŭ debuşeu alŭ produselorŭ sale industriale. In anulŭ 1883 Austria a importatŭ în România în valóre de 48.7 milióne fl. între care, zaharŭ în valóre de 3.2 milióne, mărfurî de bumbacŭ în sumă de 2.3 milióne, postavŭ şi articole de lână în sumă de 4.8 milióne, haine în valóre de 3.8 mil., pânză în valóre de 1.2 mil., hârtiă de 1.1 milióne, pielăriă în valóre de 5.4 milióne, lemnăriă în valóre de 2 2 milióne, articole metalice de 2.2 milióne, césornice, instrumente musicale în valóre de 3.1 milióne. Cu crescerea civilisaţiunei în ţéră crescŭ şi trebuinţele ḑilnice, şi interesulŭ Austriei e de sigurŭ sĕ împlinéscă óreşîcare dorinţe ale României în privinţa produselorŭ agricole, ca în schimbŭ sĕ obţie câtŭ se póte mai favorabile condiţiunî pentru esportulŭ articolelorŭ séle industriale.

»N'am fi privitŭ de locŭ cu îngrijire la reînoirea negociărilorŭ în acéstă privinţă, déca la noi în anii din urmă nu s'ar fi sĕvêrşitŭ transformărî remarcabile. E unŭ lucru păgubitorŭ, că la noi Ungaria a căpĕtatŭ o preponderanţă în tóte cestiunile nóstre economice.

»Acésta nu numai că se va manifesta mai bine la reînoirea pactului nostru cu Ungaria, dar chiar astăḑî e unŭ lucru doveditŭ că în tóte cestiunile politice-comerciale ale monarchiei, conducerea o are Ungaria. Şi chiar acéstă conducere este causa care ne face sĕ ne tememŭ, că la reînoirea convenţiunei cu România vorŭ resulta rele urmărî pentru industria nóstră. România de sigurŭ că va pune marî taxe vamale pe articolele nóstre industriale, ca, eventualŭ prin reducerea lorŭ în urma negocierilorŭ, sĕ obţie dela noi avantage în privinţa esportului ei de cereale, cărorŭ avantage Ungaria are sĕ se opună în paguba fabricanţilorŭ noştri. Şi acestŭ incidentŭ politicŭ-comercialŭ dovedesce, că Austria ar avé altceva mai bunŭ de făcutŭ, decâtŭ sĕ-şî pérdă timpulŭ cu »învoelî cu Ungaria.“

—o—

SCIRILE ḐILEI.

In »Intrunirea literară“ din Joia viitore va tractá d. profesorŭ Ioanŭ Popea tema: Biblia şi sciinţele naturale despre omŭ.

—0—

Deputaţî clericalî pentru sinodulŭ archidiecesanŭ s'au maî alesŭ în cerculŭ V. Haţegŭ Iónŭ Raţŭ protopresbiterŭ, în cerculŭ VI. Ilia Romulŭ de Crainicŭ protopresbiterŭ; în cerculŭ VII. Tarandŭ Vasile Demianŭ protopresbiterŭ; în cerculŭ XV. Tĕrnava Iónŭ Popescu profesorŭ seminarialŭ.

—0—

Ni se scrie că ministrulŭ Tisza a respinsŭ statutele Reuniuneî femeilorŭ române din comitatulŭ Satmaruluî, ce i se înmânaseră spre aprobare.

Mergemŭ dar totŭ spre maî bine!

—0—

D-lui inginerŭ Radu R. Pascu din Braşovŭ i-s'a recunoscutŭ dreptulŭ de cetăţénŭ românŭ de către camera română.

—0—

Comitetulŭ arangiatorŭ alŭ festivităţilorŭ aniversăreî de 15 Martie din Cluşiu şi-a adusŭ aminte — ne spune „Ellenzék« — de marele bărbatŭ, care sufere in esilŭ, de Kossuth şi i-a adresatŭ următórea telegramă la încheiarea festivităţii:

Lui Kossuth Lajos, guvernatorŭ,
Turinŭ

Serbămŭ o ḑi mare şi ne aducemŭ aminte de ómenii noştri cei marî.

Junimea dela universitatea din Cluşiu.

Ungurii din Cluşiu au trimisŭ în ḑiua de 15 Martie următórea telegramă lui Kossuth la Turin: »Obştea ungurĕscă, care serbéză principiele dela 15 Martie 1848, te salută ca pe unŭ apostolŭ în viéţă alŭ ideilorŭ ce le serbătoresce.«

Kossuth sĕ trăéscă, căcî tóte celelalte mergŭ de minune!

—0—

Ni se scrie din Cerghidulŭ mare, că alegerea de protopresbiterŭ gr. or. alŭ tractului Têrnavei inferióre cu reşedinţa în Cetatea de baltă, făcută în 28 Decemvre 1884, s'a aprobatŭ în şedinţa plenară din 4 Februariu st. v. a consistoriului archidiecesanŭ fiindŭ întăritŭ în acelŭ postŭ parochulŭ Cerghidului mare Nicolae Todoranŭ, ér în 23 Februariu st. v. s'a promovatŭ şi instituitŭ prin Escelenţa sa metropolitulŭ Mironŭ Romanulŭ.

—0—

Linia ferată Deşiu-Bistriţa se lucrézĕ cu mare grabă, aşa că la 1 Noemvre 1885 se va puté preda comunicaţiunii.

—0—

Ni se scrie din Dobêca că în parochia Betlénului, comitatulŭ Solnocŭ-Dobêca, s'a instalatŭ ca preotŭ nu Georgiu Puşcaru precum ni se comunicase ci Gregoriu Puşcarŭ, şi nu prin Rss. d. canonicŭ Popŭ, ci prin on. d. preotŭ Mihailŭ Făgărăşanu din Teurea.

—0—

La têrgulŭ din Cluşiu unŭ ţĕranŭ din Felécŭ adusese duoi boi sĕ'i vêndă pentru suma de 240 fl. Doi pungaşĭ se tocmiră cu elŭ şi îi numĕrară 12 hârtii de câte 10 fl. cu observarea că fiecare din aceste note valoréză 20 fl, deórece pe fiecare parte are numĕrulŭ 10. Astfelŭ bietulŭ ţĕranŭ fù păcălitŭ primindŭ numai 120 fl., în locŭ de 240 fl. Când ţĕranului i s'a esplicatŭ c'a fostŭ înşelatŭ, pungaşii dispăruseră cu boii.

—0—

Femea lui Calman György din Cluşiu a născutŭ trei copii. Atâtŭ mama câtŭ şi copii suntŭ sănătoşĭ.

—0—

Din Cernăuţĭ se telegrafézā ḑiarului »Deutsche Zeitung« din Viena, că băile dela Dorna, în Bucovina, suntŭ cu desĕvêrşire inundate. Locuitorii s'au refugiatŭ pe înălţimile délurilorŭ. Trei persóne şi o mulţime de vite s'au înecatŭ. Ferestraele lui Götz et Comp. se află în mare pericolŭ. Buştenii de prin pădure au fostŭ luaţĭ de torentele apei. Podulŭ de peste Dorna precum şi o mulţime de case mai micĭ au fostŭ luate de apă. Paguba e însemnată.

—0—

»Naţiunea« spune, că Academia română şi-a ţinutŭ Sâmbătă prima sa şedinţă publică în anulŭ acesta, sub preşedinţa M. S. Regelui. S'au ascultatŭ disertaţiunile fórte interesante ale d-lorŭ Babeşŭ, Hăşdĕu şi Sion.

—0—

După scirile ce le are din judeţe „Curierulŭ Financiarŭ“ din Bucurescĭ, sĕmĕnăturile de tómnă suntŭ satisfăcĕtóre. Grânele carĭ au cam suferitŭ puţinŭ din causa lipsei de zăpadă şi a gerului uscatŭ din primele ḑile ale ernei, s'au îmbunătăţitŭ multŭ în urma îndulcirei temperaturei şi a umeḑelei ce amŭ avutŭ în luna precedentă. Întinderea pămênturilorŭ lucrate se anunţă multŭ mai mare faţă cu aceea din anulŭ trecutŭ.

—0—

Din Moscva se anunţă că casa M. Klein, făcêndŭ comerţulŭ de ceaiu, a suspendatŭ plăţile cu unŭ pasivŭ de aprópe 2 milióne ruble. De asemenea cassa W. Gener, făcêndŭ comerţulŭ de zaharŭ, a suspendatŭ plăţile cu unŭ pasivŭ de 2,340,000 ruble.

Prigonirile Românilorŭ.

De sub Harhamulŭ Cuciulăţii în 28 Faurŭ 1885.

Domnule Redactorŭ! In Comitatulŭ Făgăraşului şi cu deosebire în cerculu Şerpenĭ până pe la finea anului espiratŭ nu s'au întêmplatŭ nelegiuirĭ şi maltratărĭ din partea organelorŭ administrative dela bunurile erariale, însĕ cu inceputulŭ anului 1885 s'au ivitŭ unele casurĭ de tristă memoriă şi adecă:

In luna lui Ianuarie a. c. mai mulţĭ locuitorĭ din Comăna superióră transportândŭ lemne în Comăna inferióră, la reîntórcerea lorŭ către casă, între Comăne, vine furiosŭ administratorulŭ bunurilorŭ erariale din Comăna inferioră Ólgyoi K. însoţitŭ de căruţaşulŭ sĕu în trăsură, provĕḑutŭ cu puşca cu două ţevĭ şi cu o bâtă, ajungêndu-i în drumŭ, în lumina ḑilei, sărindŭ din trăsura stătului, fără de nicĭ o ansă se repede ca unŭ turbatŭ asupra lui Constantin Gubernatu, ilŭ maltratéză, până când îşĭ frânge bâtulŭ, cu care a venitŭ, după aceea sĕ reîntórce la trăsură, pune mâna pe puşcă şi încércă a'lŭ ochi. Ascunḑêndu-se maltratatulŭ după boulŭ dînsului, în furiă administratorulŭ dă cu puşca în bou, vulnerându-lŭ. După aceea ia cu forţa cu sine pe Ioanŭ Socea, ilŭ duce în curtea erarială în Comăna inferióră, spre ce scopŭ l'a dusŭ cu forţa nu se ştie, însă după ce l'a deţinutŭ acolo 2 óre şi adresându-se deţinutulŭ către administratorulŭ numitŭ spre a'lŭ libera, s'a aruncatŭ cu o bâtă asupră'i, dér Socea spunêndu'i sĕ nu se încerce a da, căcĭ a trecutŭ dreptulŭ pumnului, s'a opritŭ şi după aceea l'a eliberatŭ din curte.

Faptulŭ s'a arĕtatŭ judecătoriei de cercŭ din Şerpenĭ, procurêndu'şĭ maltratatulŭ şi visum repertum; însĕ urma decide, décă inculpatulŭ va fi dejudecatŭ, din causă că vice-notarulŭ dela acéstă judecătoriă, ca amploiatŭ nou venitŭ, nesciindŭ nicĭ o iotă românéscă, şi în lipsa de cunoştinţa limbei române ia fasiunile la protocolŭ prin spusa pandurilorŭ şi diurniştilorŭ dela acea judecătoriă pe cari îi întrebuinţézā de interpreţĭ şi aşa dejudecarea séu absolvarea atêrnă dela arbitriulŭ interpreţilorŭ.

Unŭ altŭ casŭ. In 13 Faurŭ a. c. avêndŭ pertractare administratorulŭ curţii erariale din Cuciulata anume Csoboth la pretura din Şerpenĭ cu unŭ individŭ anume Zacharia Ghişoiu, care eşise din serviciu dela dînsulŭ în urma purtărei neomenóse a domnului sĕu, faimosulŭ Csia în absenţa pretorelui la pertractarea numită l'a dejudecatŭ la întrarea în serviciu, a plăti lui Csoboth 7 fl. 80 cr. diurne şi la 3 ḑile arestŭ. La publicarea sentinţei, deşi vice-pretorele este incompetinte a publica sentinţe, incusatulŭ a însinuatŭ recursulŭ, dar cu tóte acestea Csia l'a aruncatŭ îndată în temniţă adresându-se către elŭ cu cuvintele: „că ântéiu sĕ sufere arestulŭ şi după aceea se aştérnă recursŭ“ şi astfelŭ bietulŭ omŭ neputêndu-se opune forţii, fù silitŭ a suferi arestulŭ contra tuturorŭ legilorŭ.

Olténulŭ.

Recensiune.

(Urmare şi fine)

Totŭ în acestŭ § punctulŭ 5 stă cerculŭ declinatorŭ; dóră ar fi mai acomodatŭ a se înlocuí cu cerculŭ de declinaţiune séu cerculŭ declinaţiunei, deórece elŭ însuşĭ nu se declină, ci pre elŭ se calculézā depărtarea cutărei stea dela ecuatorŭ spre nordŭ séu spre sudŭ, care apoi se numesce declinaţiunea stelei.

La pag. 16 punctulŭ din urmă la rectascensiune, ḑice d-lŭ autorŭ, că spre a afiá rectascensiunea unei stele trebue sĕ numĕrămŭ cercurile declinaţiunei începêndŭ dela ecuinocţiulŭ de primăvĕră in direcţiune dela sudŭ spre ostŭ. (Dacă nu cumva sudulŭ este eróre, lapsus calami, în erată nu sĕ află). Noi ḑicemŭ, că rectascensiunea cutărei stele este distanţa, ce se află între primulŭ cercŭ de declinaţiune (ecuinocţiu) şi cerculŭ declinaţiunei stelei respective, calculată pe ecvatorulŭ lumei în direcţiune dela vestŭ spre ostŭ (nicĭ când dela sudŭ).

La pag. 39 »cursurĭ polarĭ şi ecvatorialĭ«, dóră arŭ fi mai bine a se numí curente ecvatorialĭ şi polarĭ«, deórece cursulŭ este unŭ terminŭ mai generalŭ, care se póte aplicá la curgerea orĭ cărei ape séu fluiditate, până când curentulŭ este unŭ terminŭ specialŭ séu propriu aplicatŭ la mişcarea mărei, a aerului, electricităţii şi magnetismului etc., astfelŭ curentŭ marinŭ, curentŭ de aerŭ, curentŭ magneticŭ şi curentŭ electricŭ etc., apoi Francesii încă-lŭ numescŭ courent, Italienii corente, Romănii din ţéră curente, Germanii Strömung, care nicĭ de câtŭ nu se aplică la »cursŭ.«

La pag 40 se ḑice »se mai află pe mare şi cursurĭ continue, apoi cursurĭ calde şi recĭ«, de aci ar resultá, că curentele calde şi recĭ suntŭ curente desclinite de curentele ecuatoriale şi polare, noi însĕ ḑicemŭ că acele suntŭ totŭ aceleaşĭ, şi anume curentulŭ caldŭ e totŭ odată curentŭ ecuatorialŭ şi curentulŭ rece e totŭ odată curentŭ polarŭ, diferinţa e numai că curentulŭ caldŭ séu ecuatorialŭ fiindŭ mai uşorŭ, se mişcă pe deasupra adecă pe suprafaţa mărei, până când curentulŭ polarŭ fiindŭ rece prin urmare şi mai greu se mişcă pe dedesuptulŭ celui ecuatorialŭ-caldŭ, celŭ ecuatorialŭ către polĭ, şi celŭ polarŭ către ecuatorŭ. Aşa credemŭ noi, că suntŭ a se înţelege curentele marine.

La pag. 127 stă »Tirolulŭ cu Voralbergulŭ (contatŭ ridicatŭ la principatŭ).« Credŭ că terminulŭ »contatŭ« este o derivaţiune românéscă silită; dóră era mai bine sĕ rĕmână cuvêntulŭ originalŭ germanŭ »Grafatŭ« séu comitatŭ, dacă nu avemŭ terminŭ anumitŭ în limba nóstră pentru elŭ.

La pag. 133 stă »Moravia (Marchionatŭ).« O derivaţiune asemene celei amintite mai susŭ, unŭ terminŭ, ce îşĭ are originea în instituţiunile evului mediu, pe când Carolŭ celŭ Mare pentru apĕrarea imperiului celui vastŭ întemeiă marca şlesvigă, marca vechiă, marca ostică şi cea spanică, aceste constau din mai multe comitate întrunite la olaltă, carĭ sub unŭ Graf erau situate la confiniile imperiului şi se numĕrau pe atuncĭ marc grafate séu comitate marcale, unulŭ din acestea a fostŭ şi Moravia; eu dér credŭ că ar fi bine şi aci a se manţine terminulŭ technicŭ aşa cum este elŭ din vechime marc-grafatŭ séu comitatŭ marcalŭ.

Mai găsimŭ adeseorĭ în carte şi cuvêntulŭ tiucher, adecă zacharŭ (miere albă), orĭ de ce părere va fi domnulŭ autorŭ, dar acestŭ cuvêntŭ nu are cetăţenia în limba nóstră.

Mai sunt în carte şi până la vr'o 18 figurĭ (mape) intercalate in textŭ, mape órbe, locurile oraşelorŭ mai de frunte sunt punctate, vr'o două dintre ele le-amŭ aflatŭ cam slabŭ demarcate, (cum e Austria şi Germania) aşa încâtŭ bine trebue sĕ fie omulŭ iniţiatŭ în geografiă şi în cunóscerea mapelorŭ ca sĕ le cunóscă, celelalte însĕ suntŭ bine demarcate şi potŭ servi de mare ajutorŭ elevilorŭ în mâna unui profesorŭ desterŭ şi zelosŭ, mapele credŭ a fi imitate după Brozik-Paslavszky, de care autorulŭ s'a folositŭ, după cum însuşĭ mărturisesce în prefaţă. La fiecare statŭ séu continentŭ se află o astfelŭ de mapă.

Limba cărţii este bună, românéscă şi fluidă, dar totodată şi uşóră, care înlesnesce multŭ trecerea cărţii, şi care se póte folosi cu succesŭ de elevĭ; cine nu scie că limba întortochiată a cărţilorŭ didactice câtŭ spargere de capŭ dă elevilorŭ; dar cartea din cestiune este liberă şi de acestŭ defectŭ prin urmare şi din acestŭ punctŭ de vedere recomandabilă. Tiparulŭ în genere este bunŭ. Descrierile mai momentóse suntŭ tipărite cu literĭ marĭ ciceroniane, cari din punctŭ de vedere igienicŭ suntŭ fórte bine aşa pentru ochii elevilorŭ, descrierile mai puţinŭ momentóse suntŭ contrase în aşa numitele note cu litere petitŭ, cari însĕ profesorulŭ isteţŭ le va sci aşa manua, încâtŭ acele sĕ nu îngreuneze capacitatea băeţilorŭ. Amintescŭ numai ca prin trécĕtŭ, că unii paragrafi suntŭ pré lungĭ.

De óre ce în înţelesulŭ planului nou de învĕţământŭ secundarŭ edatŭ de ministerulŭ cultului, istoria naturală nu se propune ca studiu deschilinitŭ în gimnasiulŭ inferiorŭ, ci numai în necsŭ cu geografia, dreptŭ aceea cred a fi de lipsă ca în a 3-a ediţiune ce va apare, dlŭ autorŭ se anexeze câte unŭ conspectŭ scurtŭ din cele trei remne naturale la finea fiecăruia statŭ séu continentŭ, celŭ puţinŭ specialităţile statului-continentului respectivŭ, ca manualulŭ şi din acestŭ puctŭ sĕ corespundă pe deplinŭ planului de învĕţământŭ, cum facŭ şi alţi autori maghiarĭ în edarea cărţilorŭ didactice.

Aceste sunt pre scurtŭ modestele mele observaţiunĭ, după cum se póte oricine convinge, referitóre mai multŭ la unii terminĭ séu forme tehnice ale opului, carĭ însĕ nu vorŭ detrage în nimicŭ din valórea meritóre a opului amintitŭ; 'lŭ asigurŭ pe d-lŭ autorŭ, că am purcesŭ numai din îndemnulŭ curatŭ şi adevĕratŭ alŭ culturei nóstre naţionale.

Beiuşŭ, 1/3 1885. **Vasiliu Lesianu,** prof. p. ord,

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz Trans.«)

Pesta, 17 Martie. — Comisiunea de trei a camerei magnaţilorŭ a începutŭ autenticarea raportului compusŭ de subcomitetulŭ de cincĭ asupra reformei camerei magnaţilorŭ şi-lŭ va continua Mercurĭ, când şi proiectulŭ se va presenta în şedinţa plenară.

Londra, 17 Martie. — Convenţiunea financiară egipténă s'a subsemnatŭ erĭ.

Paris, 17 Martie. — Camera a ridicatŭ vama pe importulŭ boilorŭ dela 15 la 25 francĭ.

Berlin, 17 Martie. — După o desbatere de optŭ óre, Reichstagulŭ a admisŭ ca liniă australă, linia laterală Triest-Brindisi, respingêndŭ linia africană.

DIVERSE.

Cum se plătescŭ soldaţii chinezĭ. — Fiecare armată are modulŭ sĕu particularŭ de a plătí solda trupelorŭ. In Francia, Italia, Austria etc., soldaţii se plătescŭ la fiecare 5 ḑile, în Germania la fie-care ḑece ḑile, în Spania mai rarŭ, în Turcia şi mai rarŭ încă. In China soldaţii se plătescŭ lunarŭ. Administraţiunea chineză nu se ocupă cu nutrimentulŭ lui, care'lŭ privesce pe dênsulŭ personalŭ, acestŭ nutrimentŭ consistă numai în orezŭ fiertŭ şi pentru acésta soldatulŭ chinezŭ cheltuesce o a treia parte din solda sa, care este de $3^1/_2$ taëls, ceea ce echivalézā aprópe cu 30 lei; restulŭ ilŭ întrebuinţézā pentru îmbrăcăminte, echipamentŭ şi banĭ de buzunarŭ. In ajunulŭ plăţei soldei, căpitanulŭ companiei, împreună cu sergentulŭ-séu majorŭ, se duce la unŭ ofiţerŭ superiorŭ, care îi dă în bucăţĭ de argintŭ solda întregei companii. Imperiulŭ ne avêndŭ monede de argintŭ, repartiţia este o adevĕrată operaţiune, mai complicată decâtŭ strategia generalilorŭ chinezĭ. Tótă nóptea căpitanulŭ, oficerii şi subofiţerii sĕi se ocupă cu cântărirea şi fracţionarea. Fiindcă împărţéla se face fórte regulatŭ, trebue sĕ se taie în două o bucată de argintŭ mare ca gămălia acului. Fiecare lotŭ este înfăşuratŭ într'o bucată de hârtie pe care este scrisŭ numele soldatului. A doua ḑi ómenii companiei se punŭ la rêndŭ şi se dă fiecăruia ceea ce i se cuvine, apoi sergentulŭ-majorŭ strigă: »Are cineva vr'o reclamaţiă de făcutŭ?« După aceea soldaţii se împrăştiă şi fiecare alérgă la zarafi, care le dă pentru fiecare taël de argintŭ 1600 monede înşirate pe o aţă şi astfelŭ ei se reîntorcŭ la locuinţele lorŭ cu cele 1600 monede înşirate pe aţă.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr Aureliŭ Mureşianu**

Mersulŭ trenurilorŭ

pe inia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu (	10.08	5.59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bêrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.